

Συχνά πυκνά, αντάμωνες στους δρόμους ανθρώπους ντυμένους ασυνήθιστα, σαν ορειβάτες ή κάτι τέτοιο, με παντελόνια γκολφ, ξεσκούφωτους, άλλους με μπερέ, τραγιάσκες, ένα τσιμπούκι βιδωμένο στ' ακρόχειλο. Τους έβλεπες μια, τους έβλεπες δυο, όπου να γύριζες, σ' όποιο δρόμο και να 'μπαινες. Ήταν οι ανταποκριτές των εφημερίδων. Ντυμένοι έτσι, μ' αφροντισιά μελετημένη, δίνανε κάτι σαν ένα τόνο εκδρομικό, «σπορτίφ», στην επιστρατευμένη πολιτεία, μακρινό αντιφέγγισμα κοσμοπολιτισμού. Κάπου κάπου πρόβαινε και καμιά νοσοκόμα μεγαλοκυρά, με το άθιχτο μαβί της πέπλο, αστραφτερά κολλαρισμένα τα γιακαδάκια της και τα μανικέτια. Τότε η κοσμική κίνηση πέρσευε.

Οι ιταλικοί όλμοι ωστόσο, στο μέτωπο, είχαν αρχίσει να πελεκάνε συστηματικά τους φαντάρους. Οι περισσότερες λαβωματιές ήταν από όλμους, λοιπόν το στράτευμά τους είχε πάρει πολύ από κακό. Στο ταχτικό μας λουκουματζίδικο, ο Μελετίου, μπαίνοντας με την παρέα του ένα δειλινό, δε βρήκε τραπεζάκι αδειανό κι αναγκάστηκε να καθίσει αντίκρυ σ' ένα άγνωστο φανταράκι, που απόσωνε ήσυχα και στοχαστικά τη μερίδα του.

— Επιτρέπεις, συνάδελφε;

Ο συνάδελφος, κοίταξε την παρέα των Αθηναίων μ' απορία καλοκάγαθη: ήταν ίσως η πρώτη φορά που του γύρευαν την άδεια για κάτι.

— Καθίστε, έκανε σαστισμένα.

Ήταν ενθουσιώδης άνθρωπος ο Μελετίου, [καλοπροαίρετος*](#) και καταδεχτικός. Άναψε τσιγάρο από τη φωτιά του αντικρινού του, παρατήρησε το δεξί του που είχε φασκιωμένα με γάζα πεντακάθαρη τα δάχτυλα. Η περιέργεια του Αθηναίου κεντρίστηκε. Έπιασε κουβέντα:

— Τραυματίας είσαι;

— Ναι... Μικροπράματα...

— Ήσουν στο μέτωπο;

— Ήμουν.

Γύρισε τα μάτια του ο Μελετίου θριαμβευτικά και κοίταξε την παρέα. «Τώρα θα σας δείξω ένα φαινόμενο!» έλεγε η ματιά. «Προσοχή! Ο άνθρωπος που έρχεται από το μέτωπο».

— Λοιπόν συνάδελφε, για πες μας! Τι γίνεται κει πάνω;

Η ερώτηση ήταν εύκολη, η απάντηση δύσκολη. Για λίγες στιγμές ο τραυματίας βρέθηκε σ' αμηχανία. Ήτανε χωριατάκος μικρόσωμος,

αστοιχείωτος. Μπορεί και να μην το είχε ποτέ του σκεφτεί πως θα 'πρεπε να μάθει να διηγείται.

— Ε, τι να γίνεται... Πολεμάνε.

— Χμ! πολεμάνε βέβαια. Και οι Ιταλοί; Δρόμο, ε;

— Τι δρόμο;

— Να, το βάζουνε στα πόδια θέλω να πω.

Ο φανταράκος στάθηκε σκεφτικός.

— Ε, μεριές μεριές φεύγουνε κιόλας, είπε.

Όμως ο ζήλος του Μελετίου είχε ξυπνήσει τώρα για καλά. Δεν ήταν από κείνους που αφήνουν εύκολα μιαν επιθυμία τους ανικανοποίητη.

Από δω τον έχει, από κει τον έχει το φανταράκο, τον κατάφερε κάτι να διηγηθεί. Κι ο φανταράκος διηγήθηκε κουτσά στραβά, με αδέξια συστολή, την ιστορία του τραυματισμού του.

— Όστε έτσι λοιπόν! Από όλμο! συμπέρανε ο Μελετίου με διάχυση αισθηματική.

— Από όλμο.

— Και στα δάχτυλα!

— Στα δάχτυλα.

Καινούρια κυκλική ματιά θριάμβου στην παρέα από τον Μελετίου. Ο φανταράκος κοίταζε τα φασκιωμένα δάχτυλά του μελαγχολικά· μπορεί και ν' αναρωτιότανε πώς θα κρατάει τώρα τ' αλέτρι, σα γυρίσει στο χωριό, ή πώς θα σπέρνει.

— Ε, παιδί! Φέρε εδώ μια μερίδα λουκουμάδες, στο συνάδελφο!

— Όχι, ευχαριστώ, έφαγα, έκανε ο τραυματίας.

— Δεν πειράζει, τρως άλλη μια. Εγώ κερνάω!

Ντράπηκε κείνος ν' αρνηθεί το κέρασμα. Κι ώσπου να 'ρθουν οι λουκουμάδες, ο Μελετίου τον είχε καταφέρει πάλι κάτι να περιγράψει, εντυπώσεις σκόρπιες από τις μάχες.

— Φωνάζετε «αέρα» όταν ορμάτε στην επίθεση;

— Γιατί να φωνάζουμε;

— Έλληνες δεν είσαστε; Οι Έλληνες, όταν ορμούν στη μάχη, φωνάζουν «αέρα»!

— Μα... γίνεται, βλέπεις, τέτοιος σαματάς. Όλμοι, πολυβόλα, πυροβολικό... Τι να τις κάνεις τις φωνές!

— Όχι, οι Έλληνες στην επίθεση φωνάζουν «αέρα»! Είναι ωραίο!

Το φανταράκι ζάρωσε ντροπιασμένο. Αυτό δεν το είχε συλλογιστεί.

— Και η επίθεση γίνεται βέβαια εφ' όπλου λόγχη, συνεχίζει ο Μελετίου ακατάβλητος.

— Άμα είναι ανάγκη...

— Και οι τσολιάδες, ε; Το τσαρούχι!

— Ποιο τσαρούχι;

— Των τσολιάδων, διάολε!

— Οι τσολιάδες, απάνω, δε φοράνε τσαρούχια.

— Δε φοράνε τσαρούχια;

— Όχι.

— Και γιατί δε φοράνε τσαρούχια;

— Γιατί τα τσαρούχια γλιστράνε στα βράχια. Αρβύλες φοράνε, να, σαν κι εμάς.

Καταπληχτικά πράματα. Ήρθαν οι λουκουμάδες. Σεμνός ο φανταράκος, πήρε το πιρούνι του, έκανε ν' αρχίσει· όμως δεν τ' αποφάσιζε. Με το κεφάλι σκυφτό, περίμενε ολοένα κάτι να τον ρωτήσουν. Ίσως και να φοβότανε πως, παρ' όλα όσα έχει πει, δεν το ξόφλησε ακόμα το κέρασμα.

— Φάε τώρα τους λουκουμάδες σου, κάνει μεγαλόψυχα ο Μελετίου και τον αφήνει ήσυχο για λίγα λεπτά.

Πάνω όμως που ο ανώνυμος συνάδελφος κόντευε να τελειώσει τη μερίδα του, καινούρια εξόρμηση:

— Θα ξαναπάς στο μέτωπο;

— Θα ξαναπάω.

— Σ' αρέσει;

— ...

Η παρέα των γραμματισμένων γέλασε γύρω, με νοήματα σύνθετα: πονηριά, συγκινημένη συμπάθεια, απόκρυφη περηφάνια. Σε λίγες μέρες θα τραβούσανε κι αυτοί για κει πάνω, θα βαφτίζονταν στην κολυμπήθρα των ηρώων. Φρίκη γοητευτική... Κι όμως, ο Μελετίου, κάπου θα τα κατάφερνε πάλι να κολλήσει, ούτε κουβέντα! Όπως σκάλωσε στη [συζυγαρχία*](#), θα τα κατάφερνε να χωθεί και σε καμιά γωνιά ακόμη πιο προφυλαγμένη κι άνετη: βοηθός σιτιστή, συσσιτιάρχης, αποθηκάριος, οτιδήποτε. Από το στρατόπεδο της Αγίας Παρασκευής, στην Αθήνα, άλλο δεν έκανε παρά να έχει το ληστρικό μάτι ξύπνιο, το εμπορικό του δαιμόνιο άγρυπνο, ν' αρπάξει την πρώτη ευκαιρία. Όχι πως θα δειχνότανε κατώτερος σε θάρρος από άλλους, αν το 'φερνε η κατάρα να βρεθεί κι αυτός μια μέρα στη ζώνη της φωτιάς. Όμως, από

ένα είδος ψυχόρμητο, το θαρρούσε καθήκον απέναντι στον εαυτό του, ζήτημα φιλότιμου, να εξαντλήσει πρώτα κάθε δυνατότητα διαφυγής, κάθε περιθώριο κατεργαριάς, για να ξεχωρίσει έτσι από το κοπάδι των κουτών, που πολεμάνε αδιαμαρτύρητα. Να διατρανώσει την εξυπνάδα του.

— Άλλη μια λουκουμάδες, συνάδελφε;

— Όχι, όχι! έκανε πανικόβλητος ο φανταράκος.

Σηκώθηκε ευχαριστώντας.

— Λοιπόν, καλή τύχη! τον κατευόδωσε ο Μελετίου.

Ο τραυματίας έκανε ένα αδέξιο νόημα γι' αποχαιρετισμό. Ύστερα, τραμπαλίζοντας το σκεβρωμένο του κορμάκι, βγήκε στο δρόμο.

Ο Μελετίου τον είχε ακολουθήσει με τα μάτια ώσπου χάθηκε πέρα. Και τότε είπε στην παρέα, τεντώνοντας τα φρύδια του μ' έμφαση:

— Λοιπόν, είδατε, βρε παιδιά, τι απλοί που είναι οι ήρωες; ούτε που τον πιάνει το μάτι σου αυτόν εδώ. Κι όμως!